

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071)34 05 920, fax (071)34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-14/13/ET

Wrocław, 4 listopada 2013 r.

DECYZJA RWR 34/2013

I. Na podstawie art. 26 ust.1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy oraz § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Prochowiickiemu Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o. o. w Prochowicach

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie przedsiębiorcy polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zawieranie we wzorcach umownych: pn. „UMOWA NR.../2013 o odprowadzanie ścieków”, pn.„UMOWA NR.../ 2013 o dostarczanie wody” i pn. „UMOWA NR.../2013 o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków”, postanowienia o treści: „*W razie naruszenia przez Odbiorcę postanowień umowy-Przedsiębiorstwo może rozwiązać umowę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia*”, które narusza art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858), **i nakazuje się zaniechania jej stosowania.**

II. Na podstawie art. 106 ust.1 pkt 4) ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887),

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Prochowiickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Prochowicach, **kare pieniężną** w wysokości 1189: (słownie: tysiąc sto osiemdziesiąt dziewięć), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2) ww. ustawy, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Analiza wzorców umownych stosowanych przez Prochowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Prochowicach, przeprowadzona w toku postępowania wyjaśniającego o sygn. RWR 400-45/12/ET wykazała, że wzorce te zawierają postanowienie uprawniające przedsiębiorcę do rozwiązania umowy z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia w razie naruszenia przez odbiorcę postanowień umowy. Ponieważ rozwiązanie umowy skutkuje zastosowaniem przez przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z jego usług stwierdzono, że postanowienie może naruszać art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków [(tj. Dz. U. z 2006r. Nr 123, poz. 858) dalej: ustawy o zbiorowym (...)].

W związku z powyższym - Postanowieniem nr 132/2013 z dnia 3 . 07.2013 r. - Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Prochowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Prochowicach (dalej też jako: PPK lub Spółka) praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której stanowi art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zawieranie we wzorcach umownych pn. „UMOWA NR.../2012 o odprowadzanie ścieków”, pn.„UMOWA NR.../ 2012 o dostarczanie wody” i pn. „UMOWA NR.../2012 o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków”, postanowienia o treści: „*W razie naruszenia przez Odbiorcę postanowień umowy-Przedsiębiorstwo może rozwiązać umowę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia*”, które może naruszać art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858).

Ponadto – zgodnie z punktem II postanowienia nr 132/2013 Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów materiały (11 kart) uzyskane w trakcie wymienionego wyżej postępowania wyjaśniającego (nr sygn. RWR 400-45/12/ET).
(dowód: karty 1-13)

W dniu 9.09.2013 r. Prezes Urzędu postanowieniem nr 183 zaliczył w poczet dowodów 4 karty uzyskane w trakcie postępowania antymonopolowego o sygn. RWR 411-5/13/ET dotyczące zeznania CIT 8 za 2012 r. złożonego przez Prochowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.
(dowód: karty 24-28)

W piśmie z dnia 11.07. 2013 r. Spółka odniosła się do zarzutu zawartego w postanowieniu nr 132/2013 z dnia 3 . 07.2013 r. uznając, iż kwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienie nie narusza art. 8 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o zbiorowym (...).
(dowód: karta 16)

Przedsiębiorca został powiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie.
(dowód: karta 29)

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

- 1.Przedsiębiorstwo Komunalne zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, IX Wydział Gospodarczy KRS w dniu 20 lipca 2012 r. pod numerem 0000427627 jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, której jedynym udziałowcem jest Gmina Prochowice. Swoją działalność w zakresie zbiorowego

zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków prowadzi na podstawie zezwolenia wydanego w dniu 4.07.2012 r. formie decyzji Burmistrza Miasta i Gminy Prochowice (sygn. decyzji KM.7021.1.2012.ZEZW).

Do podstawowych zadań Spółki należy świadczenie usług w zakresie:

- poboru, uzdatniania i dostarczania wody,
- odprowadzania i oczyszczanie ścieków,

Działalność związaną z zaopatrzeniem w wodę przedsiębiorca prowadzi na terenie miasta Prochowice oraz wsi: Lisowice, Mierzowice i Gromadzyń. Natomiast działalność związaną z odbiorem ścieków Spółka prowadzi na terenie: Prochowic i wsi: Lisowice, Kawice, Kwiatkowice, Rogów.

(Dowód karta nr13)

2.W ramach prowadzonej działalności Spółka w obrocie z konsumentami stosuje od 1.07.2012 r. trzy wzorce umowne. Są to:

- UMOWA NR /2012 o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków;
- UMOWA NR /2012 o odprowadzanie ścieków;
- UMOWA NR /2012 o dostarczanie wody.

Każdy z ww. wzorców zawiera zapis o treści: *„W razie naruszenia przez Odbiorcę postanowień umowy-Przedsiębiorstwo może rozwiązać umowę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia”*. Ww. wzorce zawierają również zapisy, zgodnie z którymi po rozwiązaniu umowy następuje odcięcie przyłącza kanalizacyjnego i wodociągowego.

(Dowód : karty 2-12 i 16-22).

3.W dniu 15.07.2013 r. do Delegatury UOKiK we Wrocławiu wpłynęło pismo Prochowickiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o., w którym Spółka ustosunkowując się do postawionego jej zarzutu uznała, iż kwestionowany przez Prezesa Urzędu zapis nie narusza art. 8 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o zbiorowym a jedynie jak podała: *„(...) ma na celu zabezpieczenie interesów przedsiębiorstwa. Naruszenie obowiązków umownych przez odbiorcę powoduje zwykle naruszenie zasady ekwiwalentności, wobec czego w interesie przedsiębiorstwa leży zaprzestanie realizacji świadczenia na rzecz odbiorcy. Temu celowi ma służyć możliwość rozwiązania umowy. Należy podkreślić, że umowa z przedsiębiorstwem nie przewiduje dla odbiorcy żadnych obowiązków innych niż te nałożone przez ustawę o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz wydane na jej podstawie rozporządzenia.*

(Dowód : karta nr 16)

4.Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...): *„Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, jeżeli:*

- 1) przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;*
- 2) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;*
- 3) jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;*
- 4) został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.”*

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zagrożenie interesu publicznoprawnego.

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie (...) jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, zgodnie z którym „*Ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów*”.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Przedsiębiorstwa Komunalnego. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest równoznaczne z naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie (...).

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z bezprawnością wynikającą z naruszenia art. 8 ust 1 ustawy o zbiorowym (...)

PPK postawiono zarzut stosowania niezgodnej z prawem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na zamieszczeniu w stosowanych przez niego w obrocie z konsumentami wzorcach umownych pn. „UMOWA NR.../2012 o odprowadzanie ścieków”, pn. „UMOWA NR.../ 2012 o dostarczanie wody” i pn. „UMOWA NR.../2012 o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków”, postanowienia o treści: „*W razie naruszenia przez Odbiorcę postanowień umowy-Przedsiębiorstwo może rozwiązać umowę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia*”, co skutkuje zastosowaniem przez przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z jego usług w każdym przypadku zachowania przez przedsiębiorstwo 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia w przypadku naruszenia przez odbiorcę jakichkolwiek postanowień umowy, czym może naruszać przepis art. 8 ust 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym (...).

Art. 24 ust.1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż „*Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.*”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „*Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (...); 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.*”

Praktyką o której mowa w art. 24 ust. 2 może być zatem każde zachowanie (działanie, zaniechanie) przedsiębiorcy jeśli ma ono charakter bezprawny, a ponadto godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Wskazane w przepisie art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) przykłady praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mają jedynie przykładowy charakter. Nie wyczerpują one zachowań przedsiębiorców, które mogą zostać zakwalifikowane jako naruszające przepis art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...). Oprócz praktyk wskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę w ustawie o ochronie (...), „*za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta. Zdaniem Sądu Najwyższego zachowania takie (...) stanowią bowiem jednocześnie zachowania bezprawne i skutkują zniesieniem, ograniczeniem lub zniekształceniem praw konsumentów, wpływając tym samym na chronioną przez przepis obowiązującego prawa sferę ich interesów*”¹.

¹ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35.

Aby doszło do naruszenia przez Spółkę ww. przepisów ustawy o ochronie (...) muszą więc kumulatywnie zostać spełnione dwie przesłanki:

- 1) bezprawność działań przedsiębiorcy,
- 2) godzenie tymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1)

Punktem wyjścia w ocenie, czy w związku z posługiwaniem się przez Spółkę w umowach zawieranych z konsumentami postanowieniem umownym o treści: „*W razie naruszenia przez Odbiorcę postanowień umowy-Przedsiębiorstwo może rozwiązać umowę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia*”, doszło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, są przepisy ustawy o zbiorowym (...), która określa zasady i warunki zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zbiorowego odprowadzania ścieków. Powołać tu należy w pierwszej kolejności art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy o zbiorowym (...), który określa, w jakich okolicznościach przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne uprawnione jest do wstrzymania świadczenia usług na rzecz odbiorcy. Przepis ten stanowi, że przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącza kanalizacyjne, jeżeli:

- a) *przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;*
- b) *odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;*
- c) *jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;*
- d) *został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.*

Formułując powyższy przepis ustawodawca nie posłużył się sformułowaniem „w szczególności” lub podobnym. Oznacza to, że katalog okoliczności, które stanowią podstawę do wstrzymania świadczenia usług ma charakter zamknięty, który nie może być dowolnie i arbitralnie rozszerzany przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne w treści umowy. Odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego może nastąpić zatem wyłącznie wówczas, gdy wystąpi któraś z przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

W ocenie Prezesa Urzędu brzmienie postanowienia umownego, zgodnie z którym „*W razie naruszenia przez Odbiorcę postanowień umowy-Przedsiębiorstwo może rozwiązać umowę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia*” w momencie kiedy rozwiązanie umowy skutkuje zastosowaniem przez przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z jego usług nie znajduje odzwierciedlenia w brzmieniu art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). Zdarzenia, o których mowa w hipotezach powołanego przepisu obejmują bowiem ściśle określone sytuacje, w których może nastąpić odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego i nie odnoszą się w sposób ogólny do niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez odbiorcę. Oznacza to, że kwestionowane postanowienia umowne statuuja możliwość przekroczenia przez ww. przedsiębiorstwo jego ustawowych kompetencji jako dostawcy usług wodociągowych i kanalizacyjnych w zakresie możliwości wstrzymania świadczenia usług. Postanowienie to przewiduje bowiem możliwość podjęcia działań powodujących odcięcie dostaw wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego w sytuacjach, które nie zostały objęte art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...).

Zamieszczenie w umowach ww. postanowień jest zatem sprzeczne z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). Zakres okoliczności, które na podstawie umowy mogą skutkować jej rozwiązaniem przez Spółkę, a w konsekwencji odcięciem dostawy wody i zamknięciem przyłącza kanalizacyjnego w znaczny sposób wykracza poza zakres przewidziany w powołanym przepisie. Możliwość rozwiązania umowy przez przedsiębiorstwo w formie pisemnej z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia oraz okoliczności „naruszenia przez Odbiorcę postanowień umowy” są bowiem dużo szersze niż wymienione w sposób enumeratywny w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...) przesłanki pozwalające odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącza kanalizacyjne. Skoro ustawodawca w treści ww. przepisu przewidział określone sankcje za określone naruszenia, za niedopuszczalne należy uznać, aby Spółka w treści umowy określała możliwość stosowania takich sankcji za inne naruszenia. Kwestionowane zapisy wprowadzają zatem odbiorców w błąd co do uprawnień i obowiązków spoczywających na przedsiębiorcy w zakresie możliwości zastosowania środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług przez odbiorcę. Jednocześnie w ocenie organu antymonopolowego przypisanie sankcji w postaci rozwiązania przez Spółkę umowy w przypadku każdego naruszenia warunków umowy przez odbiorcę sprowadza tę instytucję do absurdu. Niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy przez odbiorcę wyrażać się może bowiem w postaci zupełnie nieistotnych uchybień, w stosunku do których całkowicie nieadekwatne są tak poważne konsekwencje jak wypowiedzenie umowy i wstrzymanie świadczenia usług.

Jak wskazuje się w literaturze przedmiotu, obowiązek informowania konsumenta przez profesjonalistę dotyczy każdego stadium ich kontaktów: okresu poprzedzającego zawarcie umowy, moment jej zawarcia i okres po jej zawarciu (...). Chwila zainicjowania wzajemnych kontaktów (...) będzie chwilą charakteryzująca się największym natężeniem obowiązku informacji ze strony profesjonalisty wobec konsumenta. (vide: E. Łętowska , Prawo umów konsumenckich, Wydanie 2, Warszawa 2002, s 226).

Zdaniem Prezesa Urzędu takiego obowiązku informacyjnego nie wypełnia Strona niniejszego postępowania, zamieszczając w stosowanych przez siebie wzorcach umownych (zakwestionowane w tym postępowaniu) postanowienie wywołujące u odbiorców błędne przekonanie co do możliwości wstrzymania świadczonych dla nich usług.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu uznał, iż Prochowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. swoim działaniem naruszyło przepis art. 8 ust 1 ustawy o zbiorowym (...), co skutkowało brakiem pełnej rzetelnej i prawdziwej informacji w zakresie możliwości rozwiązania przez nie umowy skutkującej odcięciem przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego, a tym samym spełniona została pierwsza przesłanka niezbędna do stwierdzenia praktyki z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...), tj. bezprawność działań przedsiębiorcy .

Ad. 2)

Analizując kwestionowane postanowienia z punktu widzenia spełnienia drugiej z przesłanek należy mieć na uwadze szczególny charakter usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Zważyć należy, że woda jest towarem o wyjątkowym charakterze – podstawowym dobrem niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania gospodarstw domowych. Usługi dostawy wody i odbioru ścieków zakwalifikowane zostały do usług o charakterze użyteczności publicznej, co oznacza, że powinny być one świadczone w sposób powszechny i ciągły, a każdy odbiorca powinien mieć zapewniony wolny dostęp do tych usług, o ile spełnia określone w przepisach prawa wymagania. Wymagania te określone zostały w art. 6 ust. 2 ustawy o zbiorowym (...), zgodnie z którym przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne jest obowiązane do zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków z osobą, której nieruchomość została

przyłączona do sieci i która wystąpiła z pisemnym wnioskiem o zawarcie umowy. Jednocześnie zważyć należy, że art. 6 ust. 3 pkt 6) ustawy o zbiorowym (...) stanowi, że umowa, na podstawie której odbywa się dostawa wody i odbiór ścieków, powinna zawierać postanowienia dotyczące odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym warunki wypowiedzenia. Mając jednak na względzie treść art. 6 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, a także okoliczności opisane w art. 8 ust. 1 ww. ustawy, zważyć należy, że wypowiedzenie umowy przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne powinno być dopuszczane tylko w wyjątkowych sytuacjach. Szczególny charakter usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz fakt, iż są one świadczone w warunkach monopolu naturalnego, uniemożliwia w ocenie Prezesa Urzędu rozwiązywanie tych umów przez przedsiębiorstwo z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia w przypadku każdego naruszenia ich postanowień przez Odbiorcę.

Biorąc powyższe pod uwagę Prezes Urzędu uznał, iż zakwestionowany zapis w ww. umów godzi w interesy konsumentów, albowiem oddziałuje na interesy odbiorców nakładając na nich ciężar większy od powszechnie przyjętego w stosunkach danego rodzaju.

Spełniona zatem została druga z przesłanek, niezbędna do stwierdzenia praktyki naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Stosowanie postanowień sprzecznych z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa może być uznane za niedozwoloną praktykę opisaną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 lub art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod warunkiem, iż zachowania te naruszają zbiorowy interes konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie (...) nie podaje jego definicji, wskazuje w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W niniejszej sprawie Prochowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp z o.o. jest jedynym przedsiębiorstwem wodociągowo – kanalizacyjnym na terenie Prochowic i wsi w których świadczy usługi dostawy wody lub odbioru ścieków, które posiada sieć za pomocą, której usługi te mogą być świadczone. Mamy zatem bez wątpienia do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – to jest konsumentów będących już klientami tej Spółki w związku z prowadzoną przez nią działalnością, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nim umowę na dostawę wody i odbiór ścieków.

Tak więc w rozpatrywanym stanie faktycznym postępowanie tego przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych jego kontrahentów.

Tym samym należało orzec, jak w pkt I osnowy decyzji.

Kara pieniężna

Zgodnie z art.106 ust.1 pkt 4 ustawy o ochronie (...), Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca

ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24.

Z treści przepisu wynika, iż ww. kara ma charakter fakultatywny. W związku z tym Prezes Urzędu w ramach uznania administracyjnego decyduje, czy zasadne jest w danej sprawie nałożenie kary. Ustawa nie zawiera katalogu przesłanek, od których uzależniona jest decyzja o nałożeniu kary. Jedynie w art. 111 ustawy o ochronie (...) wskazano, iż „Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.”

W rozpatrywanej sprawie, w punkcie I sentencji decyzji stwierdzono, że Spółka naruszyła zakaz, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...). Zakaz ten ma charakter bezwzględny, tym samym nie istnieją przesłanki natury prawnej, które umożliwiały zalegalizowanie tych praktyk. Spełniona jest zatem podstawowa przesłanka warunkująca nałożenie kary pieniężnej. Prezes Urzędu uznał więc za uzasadnione w niniejszej sprawie, nałożenie na nią kary pieniężnej.

Wskazać należy, iż fakt nałożenia kary podkreślać ma naganność zachowania podmiotu, który dopuścił się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym naruszył ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów. Kara pieniężna nakładana przez Prezesa Urzędu pełni funkcję represyjną, prewencyjną oraz edukacyjną. Funkcja represyjna ma stanowić dolegliwość dla przedsiębiorcy łamiącego prawo oraz ma na celu przymuszenie go do powstrzymania się od podobnych działań. Funkcja prewencyjna oraz edukacyjna mają na celu powstrzymanie przedsiębiorcy stosującego praktykę oraz innych przedsiębiorców przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami.

Prezes Urzędu dostrzegł konieczność odniesienia się, przy nakładaniu administracyjnych kar pieniężnych, do kwestii umyślności bądź nieumyślności zachowania przedsiębiorcy. Konieczność uwzględnienia tych okoliczności jest zgodna z tezami sformułowanymi w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego oraz sądów administracyjnych i cywilnych. Zgodnie z art. 83 Konstytucji RP, każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania norm prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego. Dokonując oceny strony podmiotowej praktyk Spółki wskazanych w sentencji decyzji Prezes Urzędu zważył przede wszystkim, czy miała ona zamiar ich stosowania czy też praktyki te były jedynie skutkiem niezachowania przez nią ostrożności wymaganej w danych okolicznościach. Zdaniem Prezesa Urzędu ogół okoliczności sprawy każe przyjąć, że praktyki spowodowane były niedołożeniem przez Spółkę wystarczających starań w celu ustalenia, czy rozwiązanie umowy i następujące po nim odcięcie przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego wynika z przesłanek zawartych w art. 8. ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). W stanie faktycznym sprawy, brak jest podstaw do uznania, że praktyki te stosowane były przez Spółkę umyślnie. Jednocześnie jednak, w ocenie Prezesa Urzędu, brak jest podstaw do uznania, że Spółka nie miała możliwości przewidzenia, że podejmowane przez nią działania mają charakter bezprawny. Spółka jest przedsiębiorcą o takim potencjale ekonomicznym, że posiada w praktyce nieograniczony dostęp do profesjonalnej obsługi prawnej. Przedsiębiorca taki – przy zachowaniu należytej staranności - ma możliwość przewidzenia, że stosowana przez niego praktyka stać może w sprzeczności z obowiązującymi przepisami. W świetle powyższego, należy stwierdzić, że stosując zarzucaną praktykę Spółka działała nieumyślnie, co w konsekwencji skutkuje wypełnieniem przesłanki z art. 106 ust.1 pkt 4 ustawy o ochronie (...), umożliwiającej nałożenie kary pieniężnej.

Podstawą obliczenia wysokości kar, o których mowa w pkt II sentencji decyzji, jest przychód osiągnięty przez Spółkę w roku poprzedzającym rok nałożenia kary tj. kwota (tajemnica

przedsiębiorcy) zł. (dane wg: zeznania o wysokości osiągniętego przychodu CIT-8 za 2012 r. – karty 25-28).

Przede wszystkim wzięto pod uwagę fakt, iż naruszenie przez Spółkę zbiorowych interesów konsumentów polegało na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zawieranie w stosowanych przez niego wzorcach postanowienia o treści: „*W razie naruszenia przez Odbiorcę postanowień umowy-Przedsiębiorstwo może rozwiązać umowę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia*”, które narusza art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858). Ponadto, ustalając wysokość kary, Prezes Urzędu, zgodnie z art. 111 ustawy o ochronie (...) wziął pod uwagę okres stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, opisaną w pkt. I sentencji decyzji, która trwa od dnia 1.07.2012 r. (ponad rok).

Wobec powyższego Prezes Urzędu uznał, iż waga naruszenia w przedmiotowej sprawie kształtuje się na poziomie 0,15% przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa wynosi (tajemnica przedsiębiorcy) zł (po zaokrągleniu do 1zł.)

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę rozważono również zastosowanie zaistniałych w postępowaniu okoliczności łagodzących, jak i zaostrzających wymiar kary. Prezes Urzędu uwzględniając poszczególne ww. okoliczności miał na uwadze całokształt zebranego w postępowaniu materiału dowodowego.

W przedmiotowej sprawie nie zaistniały jednak ani okoliczności łagodzące ani zaostrzające karę.

A zatem wysokość kary pieniężnej za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, opisaną w pkt I sentencji decyzji, wynosi **1189 zł.**

Zdaniem Prezesa Urzędu, tak określona kara spełni zarówno rolę represyjną, jako sankcja i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegając ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest też jej walor wychowawczy, w tym wymiar ogólny, odstraszaający dla innych przedsiębiorców działających w branży przed podobnym naruszeniem słuszych interesów konsumentów.

Przyjmując wspomniane ww. wcześniej okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie (...), jak również fakt, iż kara winna być orzekana na poziomie wystarczającym do osiągnięcia zamierzonego celu i odczuwalna dla przedsiębiorcy, Prezes Urzędu postanowił nałożyć karę w wysokości określonej, **jak w punkcie II sentencji decyzji.**

Zgodnie z art. 112 ust. 1 ustawy o ochronie (...) karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: **NBP O/O Warszawa 511010100078782231000000.**

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Otrzymuje:

Prochowickie Przedsiębiorstwo
Komunalne Sp. z o.o.
ul. Jagiellońska 32

59-230 Prochowice